

ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์กรของโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
 ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษานครพนม เขต 1

Relationship Between Organizational Health and Job satisfaction
 Of Teachers Education - Sized Opportunity Expansion School
 Under Nakhon Phanom Primary Education Area Office 1

สุดารัตน์ สุวรรณมาโจ¹, ชุติมา พรหมผุย²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 2) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์กรของโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2560 จำนวน 204 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดสุขภาพองค์กรของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยปรับปรุง จากทวิตต์ เดชสองชั้น ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ใช้วิธีการวัดตามเกณฑ์การสร้างคุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งเป็นแนวคิดของฮิวล์และคัมมิงส์ เป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบด้วย t-test และ F-test ผลวิจัย พบว่า

1. สุขภาพองค์กรของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับสมบูรณ์มาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มิติด้านการบริหารแบบมิตรสัมพันธ์ มิติด้านการมุ่งเน้นวิชาการ มิติด้านการบริหารแบบกึ่งสัมพันธ์ มิติด้านขวัญในการปฏิบัติงาน มิติด้านความเข้มแข็งขององค์กร มิติด้านการสนับสนุนทรัพยากร และมิติด้านอิทธิพลของผู้บริหารตามลำดับ

¹ นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

² อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

2. สภาพความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความมีระเบียบกฎเกณฑ์และความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านความสมดุลระหว่างการดำเนินชีวิตส่วนตนกับชีวิตการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานที่ปฏิบัติกับสังคม ในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับทางสังคม ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านค่าตอบแทนเป็นธรรมและเพียงพอ ด้านสิ่งแวดล้อมที่เอื้อสุลักษณะและความปลอดภัย และด้านการส่งเสริมการเจริญเติบโตและมั่นคงให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การของโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การ, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

The objective this research is; 1) Relationship Between Organizational Health and Job satisfaction Of Teachers Education - Sized Opportunity Expansion School Under Nakhon Phanom Primary Education Area Office 1; 2) to Education Operations of Relationship Between Organizational Health and Job satisfaction Of Teachers Education - Sized Opportunity Expansion School Under Nakhon Phanom Primary Education Area Office 1; 3) Relationship Between Organizational Health and Job satisfaction Of Teachers Education - Sized Opportunity Expansion School Under Nakhon Phanom Primary Education Area Office 1; by using the theory of Spaulding. Simple random sampling was used to determine the sample size. 204 Person were selected from those of Nakhon Phanom Primary Education Area Office 1 The instrument used for collecting the data was a 5-rating scale questionnaire with 50 items. The descriptive statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test and one way analysis of variance. The LSD method was used for the pair comparison.

The results revealed that;

1. The results of Relationship Between Organizational Health and Job satisfaction Of Teachers Education - Sized Opportunity Expansion School Under Nakhon Phanom Primary Education Area Office 1 had a good level of reasonable and quality

2. The results of investigate Relationship Between Organizational Health and Job satisfaction Of Teachers Education - Sized Opportunity Expansion School Under Nakhon Phanom Primary Education Area Office 1, overall obtained significantly higher scores and Descending creative scores than those in the control group ($p < 0.05$)

3. Relationship Between Organizational Health and Job satisfaction Of Teachers Education - Sized Opportunity Expansion School Under Nakhon Phanom Primary Education Area Office 1 overall obtained significantly creative scores than those in the control group ($p < 0.01$) and Descending

Keywords: Relationship Between Organizational , Education - Sized Opportunity Expansion School

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีทั้งเทคโนโลยีและความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายทั่วโลก จึงเป็นความท้าทายของสังคมไทยในการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ อย่างรู้เท่าทัน โดยเฉพาะด้านการศึกษาซึ่งเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

องค์กรที่มีความสำคัญทางการศึกษา พื้นฐาน คือ โรงเรียนซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 1 กล่าวถึงความมุ่งหมายและหลักการ ซึ่งมีการให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในส่วนกระบวนการเรียนรู้ ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาสันติภาพ เสริมสร้างหน้าที่ เสริมสร้างคุณภาพความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้ อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่อบรมบ่มนิสัยให้เด็กเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ โรงเรียนคือองค์กรซึ่งหมายถึงหน่วยทางสังคมที่ประกอบด้วยมนุษย์หลายๆ คน ที่อยู่ร่วมกันเพื่อกระทำการใดสิ่งหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน นอกจากนี้ พิพเนอร์ และเซอร์วูด ได้ให้ความหมายขององค์กรว่า องค์กรประกอบด้วยบุคคลจำนวนมาก ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานที่สลับซับซ้อนอย่างมีระบบ และมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายร่วมกัน ดังนั้น การบริหารองค์กรใดๆ จึงเป็นการประกอบกิจเพื่อให้องค์กรนั้นประสบผลสำเร็จ ตามเป้าหมายที่วางไว้ หรือเพื่อทำให้องค์การนั้นมีประสิทธิผลได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับตัวผู้นำขององค์กรเป็นสำคัญ

สุขภาพขององค์กรที่ดีจะทำให้สามารถพัฒนางานไปได้ด้วยดี และบรรยากาศขององค์กรก็จะดี องค์กรที่มีสุขภาพดีจะเป็นตัวบ่งชี้ให้ทราบว่ามีการบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและ จะเห็นได้ว่า การที่องค์กรใด จะดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น องค์กรจะต้องทำให้ประสบความสำเร็จในความจำเป็นพื้นฐานการอยู่รอดขององค์กร 3 ประการ คือ การบรรลุเป้าหมายขององค์กร การควบคุมกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์กรได้ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม จึงจะสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสุขภาพดี นอกจากนี้ ฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel ,1991) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ประสิทธิภาพขององค์กรพิจารณาได้จากองค์ประกอบหรือปัจจัยต่างๆ เช่น ความสามารถในการปรับตัวขององค์กร (adaptability) ซึ่งหมายถึง ความสามารถขององค์กรที่จะผลิตเทคโนโลยีและระบบบริหารแบบใหม่ๆ ความพึงพอใจของผู้มารับบริการไปจากองค์กร ความพึงพอใจและความผูกพันของพนักงานหรือของพนักงานหรือลูกจ้างที่มีต่อองค์กร และดัชนีตัวหนึ่งที่เป็นเครื่องชี้วัดประสิทธิผลขององค์กร ได้แก่ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคคลที่ปฏิบัติในองค์กร (Hoy & miskel ,1991:394-383) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสุขภาพขององค์กรมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเยาวชนของชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพของคน หากการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีประสิทธิผลแล้ว จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาคน โดยเฉพาะทางด้านการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติ ให้เจริญก้าวหน้าโดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู จะมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลนั้น สุขภาพองค์การของโรงเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ให้ทราบ และดัชนีตัวหนึ่งที่เป็นเครื่องชี้วัดประสิทธิผลขององค์การ ได้แก่ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครูผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ลักษณะการบริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีโรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนดังนี้ คือ 1)โรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 (โรงเรียนประถมศึกษา) 2) โรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 (โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา) 3)โรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 (โรงเรียนมัธยมศึกษา) ความแตกต่างจากขนาดของโรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน เป็นการปฏิบัติงานโดยองค์คณะบุคคลประการหนึ่ง และเป็นการปฏิบัติงานโดยตรงอีกประการหนึ่ง ประกอบกับการปฏิบัติงานที่ต้องรับผิดชอบ ในการดำเนินงานมีหลากหลาย และมีปริมาณมาก คือรับผิดชอบจัดการศึกษาทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา จึงเป็นผลให้การบริหารมีความยุ่งยาก และสลับซับซ้อนโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จึงจำเป็นต้อง ใช้ข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีทักษะการเป็นผู้นำ ความเข้าใจงาน การปฏิบัติงานยังไม่ตรงกันในเรื่องเกี่ยวกับอำนาจ หน้าที่ ระเบียบ วิธีปฏิบัติ ทำให้การดำเนินงานในบางเรื่องไม่คล่องตัวเท่าที่ควร สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง ในองค์การ ความร่วมมือระหว่างผู้บริหารกับผู้ร่วมงาน หรือระหว่างผู้ร่วมงานกันเองในการ ปฏิบัติงานมีน้อย ไม่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความเป็นมิตรระหว่างผู้ร่วมงานมีน้อยลง ขวัญและกำลังใจในการทำงานก็ลดลง

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ซึ่งเปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นหน่วยงานสำคัญที่มีหน้าที่และบทบาทรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาภาคบังคับให้กับเยาวชนของชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่พร้อมจะเผชิญต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง วัฒนธรรม และเทคโนโลยีต่างๆ ได้เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนาประเทศ หรือเพื่อการศึกษาต่อ ดังที่ ปวย อึ้งภากรณ์ (2530) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาต้องเริ่มต้นด้วยความสำคัญของนักเรียน และจบลงด้วยความสำคัญของนักเรียน

นอกจากนี้การบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยเหนือ และเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งมีสภาพแตกต่างกันทั้งด้านปัจจัยพื้นฐาน สภาพแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจและสังคม อีกประการหนึ่งยังมีข้าราชการของโรงเรียนเขียนขยาย ซึ่งจากสภาพการณ์พฤติกรรมของข้าราชการดังกล่าวนี้ เป็นอาการบ่งชี้ถึงลักษณะต่างๆ ของสุขภาพองค์การ และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จากสภาพปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร อยู่ในระดับใด และมีมิติต่างๆ ของสุขภาพองค์การของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 หรือไม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง รวมทั้งเสริมสร้างสุขภาพองค์การ และเสริมสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้กับข้าราชการครูใน โรงเรียนขยายโอกาส

ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ให้ดียิ่งขึ้นซึ่งมีผลต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนในชาติต่อไป

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การของโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนให้มีสุขภาพองค์การที่สมบูรณ์ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การของโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

สุขภาพองค์การของโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทางบวก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 52 โรงเรียน มีครูผู้สอน 707 คน ปีการศึกษา 2560 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2560 จำนวน 204 คน โดยใช้ตารางกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยปรับปรุงจากทวิคัตต์ เดชสองชั้น ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ใช้วิธีการวัดตามเกณฑ์การสร้างคุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งเป็นแนวคิดของฮิวล์และคัมมิงส์ เป็นข้อคำถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบด้วย t-test และ F-test

สรุปผลการวิจัย

1. สุขภาพองค์การของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยภาพรวม และรายด้าน ดังแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สุขภาพองค์การของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

สภาพของสุขภาพองค์การ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1. มิติด้านความเข้มแข็งขององค์การ	4.19	0.59	มาก
2. มิติด้านอิทธิพลของผู้บริหาร	3.93	0.68	มาก
3. มิติด้านการบริหารแบบมิตรสัมพันธ์	4.38	0.48	มาก
4. มิติด้านการบริหารแบบกิจสัมพันธ์	4.31	0.54	มาก
5. มิติด้านการสนับสนุนทรัพยากร	4.07	0.58	มาก
6. มิติด้านขวัญในการปฏิบัติงาน	4.22	0.57	มาก
7. มิติด้านการมุ่งเน้นวิชาการ	4.37	0.49	มาก
โดยรวม	4.23	0.45	มาก

จากตารางพบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 มีสุขภาพองค์การ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสมบูรณ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มิติด้านการบริหารแบบมิตรสัมพันธ์ รองลงมาได้แก่ มิติด้านการมุ่งเน้นวิชาการ และน้อยที่สุดได้แก่ มิติด้านอิทธิพลของผู้บริหาร

2. สภาพความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ดังแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

สภาพความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1. ด้านค่าตอบแทนเป็นธรรมและเพียงพอ	4.17	0.57	มาก
2. ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและความปลอดภัย	4.11	0.52	มาก
3. ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน	4.22	0.58	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการเจริญเติบโตและมั่นคงให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน	4.04	0.61	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับทางสังคม	4.40	0.59	มาก
6. ด้านความมีระเบียบกฎเกณฑ์และความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน	4.46	0.57	มาก
7. ด้านความสมดุลระหว่างการดำเนินชีวิตส่วนตัวกับชีวิตการทำงาน	4.45	0.58	มาก
8. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานที่ปฏิบัติกับสังคม ในชุมชน	4.41	0.55	มาก
โดยรวม	4.28	0.47	มาก

จากตารางพบว่า ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูในโรงเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความมีระเบียบ กฎเกณฑ์และความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน รองลงมาได้แก่ ด้านความสมดุลระหว่างการดำเนินชีวิตส่วนตัวกับชีวิตการทำงาน และน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการส่งเสริมการเจริญเติบโตและมั่นคงให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การของโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r = 0.87$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง โดยเรียงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การของโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็นที่อภิปราย ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การของโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความเชื่อมั่น ศรัทธา และทัศนคติที่ดีในอาชีพครู การได้ทำงานตรงกับความสามารถ การปฏิบัติงานเป็นด้วยความเต็มใจ และได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นที่ยอมรับของสังคม และสภาพแวดล้อมที่ดีภายในองค์กร ส่งผลให้สุขภาพองค์การดี และบ่งชี้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานภายในองค์กร ซึ่งสุขภาพองค์การที่ดี แสดงว่า การบริหารงานขององค์กรประสบความสำเร็จ สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพมีการทำงานที่ราบรื่น สมาชิกในองค์กรมีความสุข มีความพอใจในการปฏิบัติงาน ดังนั้นถ้าสุขภาพองค์การของโรงเรียนสมบูรณ์ดีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูก็ดีไปด้วย ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับความพอใจในการปฏิบัติงานว่าต้องมีความมั่นคงปลอดภัย มีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน มีความพอใจต่อสถานที่ทำงาน ตลอดจนชื่อเสียงและการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น ๆ มีสิ่งตอบแทนหรือประโยชน์เกื้อกูล มีสภาพแวดล้อม การติดต่อสื่อสาร และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณเฑียร ประเสริฐสังข์ (2551 : 151) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูภายใต้ภาวะความขาดแคลนครูของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลของการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูภายใต้ภาวะความขาดแคลนครูของโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1

2. วรรศึกษาแนวทางพัฒนาสุขภาพองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- ทวีศักดิ์ เดชสองชั้น. (2546). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ปวย อึ้งภากรณ์.(2530). การศึกษาไทยในทฤษฎีของข้าพเจ้า. กรุงเทพมหานคร: พนม สุวรรณหงส์. (2548). **ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สิงห์บุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- มณเฑียร ประเสริฐสังข์ . (2551). **ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูภายใต้ภาวะความขาดแคลนครูของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Hoy. Wayne Tarter, John and KottKamp, Robert. (1991) **Measuring Organizational Climate Open School / Healtliy Schools**. Newbury Park, CA : Corwin Press.
- Hoy, Wayne K. and Others. (1996) “Organization Health and Faculty Trust” Research in Middle Level Education Quarterly. **Abstract from the ERIC Database**.